

Beleidsplan 2023–2027

Stichting Kruisen en Kapellen in Limburg

Roermond, april 2023

Inleiding

Limburg telt meer dan drieduizend objecten die tot het 'klein-religieus erfgoed' worden gerekend. Limburg is daarmee uniek voor Nederland. Het gaat om onder meer om veld- en wegkruisen, kapellen, Lourdes-grotten, kruiswegparken, beelden van heiligen en bepaalde vormen van funerair erfgoed.

De Stichting Kruisen en Kapellen in Limburg zet zich al sinds 1954 in voor deze zogeheten monumentjes van vroomheid of devotie. De stichting fungeert als koepel voor de vele lokale werkgroepen, stichtingen en particulieren die zich met het beheer en onderhoud van kruisen en kapellen bezighouden en is tevens het provinciaal/diocesaan aanspreekpunt voor overheden en anderen die interesse hebben in klein-religieus erfgoed.

Nieuw beleidsplan

In 2022 heeft het bestuur van de stichting diverse gesprekken gevoerd over het beleid voor de komende jaren. Daarbij zijn het doel, de missie en de bestaande activiteiten kritisch tegen het licht gehouden. Ook de beschikbare middelen en menskracht hebben in deze discussie een rol gespeeld. De uitkomst van deze gesprekken is samengevat in dit nieuwe beleidsplan.

Missie

De Stichting Kruisen en Kapellen in Limburg wil zich inzetten voor het behoud en beheer van het klein-religieus erfgoed en de unieke sociaal-culturele, historische en religieuze betekenis ervan in de Limburgse samenleving.

Sterkte/zwakte

Het is goed om als organisatie je sterke je zwakke punten te kennen.

Sterktes = de stichting heeft veel kennis en informatie over klein-religieus erfgoed

Zwaktes = de stichting is erg afhankelijk van personen/vrijwilligers

Kansen = er is veel belangstelling voor cultuurhistorie en zingeving

Bedreigingen = er is tegelijkertijd een trend gaande waarbij parate kennis over religie en de symboliek erachter verdwijnt

Drie pijlers

De stichting Kruisen en Kapellen in Limburg (SKKL) hecht veel waarde aan het behoud en beheer van het klein-religieus erfgoed in Limburg. De stichting heeft zelf geen objecten in eigendom. Nieuw klein-religieus erfgoed kan opgericht worden door lokale partners. De stichting wil niet op de stoel van de lokale partners gaan zitten, maar hen waar nodig faciliteren en ondersteunen. Ze neemt wel enkele overkoepelende taken op zich op het gebied van kennis- en informatieoverdracht en het bevorderen van onderlinge contacten en samenwerking.

De stichting Kruisen en Kapellen in Limburg wil zich vooral dienstbaar opstellen ten behoeve van de lokale partners op basis van drie pijlers:

1. Faciliteren en ondersteunen
2. Kennis en informatie delen en doorgeven
3. Onderlinge uitwisseling bevorderen

Pijler 1: Faciliteren en ondersteunen

- **Signaleren**
 - De bestuursleden van de stichting hebben allemaal een regio in Limburg als aandachtsveld. Zij zijn de oren en ogen in die regio voor zowel de stichting als de lokale werkgroepen. Ze onderhouden de contacten met lokale groepen, signaleren ontwikkelingen of de noodzaak van onderhoud, etc. en melden dit op de juiste plekken of pakken als lid van een lokale werkgroep zelf mee aan.

- **Loketfunctie**
 - Lokale werkgroepen, parochies of particulieren kunnen bij de stichting aankloppen met vragen over het beheer en het onderhoud van klein-religieus erfgoed. Ze zullen zo goed mogelijk geholpen worden met het vinden van een antwoord op hun vraag of worden doorverwezen naar de plek/persoon waar/bij wie het antwoord te vinden is.
 - Wanneer SKKL zelf geen bevredigend antwoord kan geven of de weg ernaar weet te wijzen, zullen de eigen communicatiekanalen (magazine, website, social media) ingezet worden om anderen te laten meedenken.

- **Lokale behoeften polsen**
 - Om lokale werkgroepen te kunnen faciliteren en ondersteunen is het noodzakelijk om te weten waar zij behoefte aan hebben. Er zal een methodiek ontwikkeld worden om periodiek te inventariseren welke vragen er leven en op welke wijze de stichting hierin kan ondersteunen.

- **Kennisbank**
 - Voor antwoorden op veel voorkomende vragen wordt op de website een 'kennisbank' gecreëerd. Deze is dynamisch en kan altijd aangevuld en/of geactualiseerd worden. Onderwerpen die hier aan bod kunnen komen zijn bijvoorbeeld informatie op het gebied van:
 - Bestuurlijke zaken
(opzetten werkgroep/stichting, werving vrijwilligers)
 - Financiën, subsidies en fondswerving
 - Doorgeven van kennis over middelen en materialen
 - Inventarisatie van expertise in Limburg
(smeedwerk, houtbewerking, behandeling beton, vervaardigen van kunststof afgietsels, ontwikkeling nieuwe technieken, etc.)
 - Beschikbare kennis bij andere organisaties
('klapper' Monumentenwacht, productbladen RCE)

- **Vrijwilligersbeleid**
 - Alle lokale werkgroepen en stichtingen hebben met vrijwilligers te maken. De stichting probeert handvaten aan te reiken voor een goed vrijwilligersbeleid, inclusief het meer betrekken van vrouwen en migranten bij de werkzaamheden en het tijdig werken aan verjonging. Dit laatst vormt binnen deze pijler een extra belangrijk speerpunt.

Pijler 2: Kennis en informatie doorgeven

- **Kennisoverdracht**
 - Er is in de wereld van kruisen en kapellen veel kennis aanwezig, zowel op het gebied van onderhoud als historie. Dit mag niet verloren gaan. De stichting zet zich in om die kennis te behouden, te verzamelen, van context te voorzien en door te geven. Bijvoorbeeld door:
 - Een uitgebreide database met informatie op de eigen website
 - Het uitgeven van een magazine en/of nieuwsbrief
 - Meewerken aan andere publicaties
 - Inzet van social media
 - Ontwikkelen van lesbrieven
 - Verzorgen van lezingen, presentaties, etc.
 - Opzetten van of meewerken aan exposities
 - Andere opties om kennis over klein-religieus erfgoed door te geven.
 - Bij kennisoverdracht hoort niet alleen het doorgeven van informatie omtrent materialen of (kunst)historische achtergronden, maar ook over de religieuze/inhoudelijke betekenis van de objecten. Waar mogelijk zal deze op een informatieve/verklarende wijze worden doorgegeven. Het geven van de juiste context/verdieping is hierbij van belang.
- **Educatie:**
 - Bij het behoud en beheer van klein-religieus erfgoed is ook het juiste technische vakmanschap vereist. Op diverse ROC's wordt deze onderwezen. Het is niet vanzelfsprekend dat jongeren zich inzetten voor het behoud van religieus erfgoed, tenzij ze op hun ambachtelijke vakkennis worden aangesproken. Het mes snijdt dan aan meer kanten: jongeren worden geholpen bij het ontwikkelen van hun vaardigheden, zij kunnen hun vakkennis tonen, jongeren maken kennis met het behoud van erfgoed en wellicht ontstaat er ook een grotere betrokkenheid.
- **PR**
 - De stichting zal zich inspannen om positieve aandacht voor klein-religieus erfgoed (en de mensen erachter) te blijven genereren. Dat kan via bovengenoemde communicatiekanalen, maar ook andere denkbare PR-acties.
- **Archief/bibliotheek**
 - De stichting beschikt over een uitgebreid archief met informatie over klein-religieus erfgoed in Limburg. Dit archief wordt binnen de mate van het mogelijke voortdurend bijgewerkt en aangevuld. De stichting ziet het als haar opdracht om zoveel mogelijk kennis over kruisen en kapellen in Limburg te verzamelen en te documenteren. Deze informatie staat ter beschikking aan lokale werkgroepen en andere belangstellenden.

Pijler 3: Onderling uitwisselen

- **Contacten leggen en bevorderen**
 - Er zijn veel mensen in Limburg geïnteresseerd in klein-religieus erfgoed, vanuit heel verschillende invalshoeken: regionale historie, kunsthistorie, religie, bouwkunde, als eigenaar, overheid, werkgroep, lokale stichting, particuliere interesse, etc. Om het netwerk van mensen die zich inzetten voor het behoud en beheer van het klein-religieus uit te breiden en te versterken, wil de stichting geïnteresseerden vanuit allerlei achtergronden met elkaar in contact brengen via (sociale) media, activiteiten, evenementen en persoonlijke contacten.
- **Bovenregionale contacten leggen**
 - Naast contacten met bovengenoemde groepen en organisaties in Limburg staat de stichting ook open voor contact met soortgelijke instanties buiten de provincie en eventueel in het (aangrenzende) buitenland.
- **Info uitwisselen**
 - Een belangrijk doel van het leggen en bevorderen van contacten is de betrokkenen in de gelegenheid te stellen informatie met elkaar uit te wisselen. Dit kan indien mogelijk en gewenst ook via de communicatiekanalen van SKKL.
- **Samenwerkingsverbanden**
 - Naast bovengenoemde contacten staat de stichting ook open voor samenwerking met andere organisaties, als dit het behoud en beheer van het klein-religieus erfgoed ten goede komt. Zo bestaan er al vormen van samenwerking met:
 - Bisdom Roermond
 - Provincie Limburg
 - Coöperatie Erfgoed Limburg
 - Monumentenwacht Limburg
 - Stichting Veldkruis
 - Stichting Funerair Erfgoed Limburg
 - Werkgroep 'Marialint'

In de toekomst valt bijvoorbeeld ook te denken aan samenwerkingsvormen, waardoor (Europese) subsidies verkregen kunnen worden of andere gezamenlijke projecten van de grond kunnen worden getild. In een 'omgevingsanalyse' kan onderzocht worden wie potentiële samenwerkingspartners zijn en hoe zij tegen de stichting Kruisen en Kapellen aankijken.
- **Suggesties en problemen bespreken uit de regio**
 - De stichting zal zich inspannen om goede ideeën of suggesties die lokaal/regionaal bedacht worden te delen met andere partners in het netwerk; en omgekeerd: vragen die lokaal leven, delen in een groter verband.

Uitvoering

Pijler	Onderwerp	Aanpak
1	Signaleren	Inzet bestuursleden/regiovertegenwoordigers
	Loketfunctie	Mails en telefoontjes worden via het DB opgepakt en indien nodig doorgespeeld naar de juiste personen/organisaties
	Lokale behoeften polsen	In 2023 vinden drie regiobijeenkomsten plaats (noord, midden en zuid) om met de lokale groepen te praten a.d.h.v. het beleidsplan. Hierna wordt geëvalueerd op welke wijze dit een vervolg krijgt.
	Kennisbank	Op de website wordt een rubriek 'kennisbank' ingericht. Deze wordt gevuld met al bekende informatie. In het AB wordt vervolgens besproken hoe dit aangevuld kan worden.
	Vrijwilligersbeleid	De stichting probeert een praktische handleiding samen te stellen. Deze kan via de kennisbank en eventueel via regiobijeenkomsten met groepen worden gedeeld. Op verzoek kan deze ook met individuele groepen worden besproken.
2	Kennisoverdracht	De bij dit onderdeel genoemde suggesties worden via kleine teams verder uitgewerkt
	Educatie	De stichting gaat contacten leggen met de ROC's in Limburg om de mogelijkheden te polsen.
	PR	De reeds bestaande communicatiekanalen worden voortgezet en waar mogelijk verbeterd. Belangrijk: er wordt gezocht naar mogelijkheden om een redactieteam voor het magazine en de website samen te stellen.
	Archief/bibliotheek	Gezocht wordt naar een vrijwilliger die de taak van archivaris op zich wil nemen om (evt samen met een klein team) het archief te beheren.
3	Contacten leggen/bevorderen	De bestaande samenwerkingsvormen en evenementen (zoals contactdag) worden voortgezet. Er wordt gekeken naar mogelijkheden om deze vormen van samenwerking uit te breiden.
	Bovenregionale contacten	Het DB zal actief op zoek gaan naar mogelijk partners buiten de regio.
	Info uitwisselen	Dit kan tussen alle partners onderling gebeuren en indien mogelijk en gewenst ook via de communicatiekanalen van de stichting.
	Jointventures aangaan	Het DB en het AB kijken uit naar mogelijkheden om samenwerkingsverbanden met nieuwe partners aan te gaan, zeker waar dit de lokale werkgroepen ten goede kan komen.
	Suggestie/problemen regio bespreken	Suggesties en vragen die uit de regiogesprekken komen bovendrijven (of via mail/telefoon worden aangedragen), worden via de eigen communicatiekanalen naar een breder platform getrokken.

Financiën

Met dit nieuwe beleidsplan toont het bestuur van de Stichting Kruisen en Kapellen in Limburg zich ambitieus voor de komende jaren. Met enkele nieuwe voorstellen die in dit beleidsplan worden gedaan, zijn niet veel extra kosten gemoeid. Deze kunnen zonder meer in gang worden gezet. Maar voor het merendeel van de plannen is meer geld nodig dan het huidige budget toelaat. Hiervoor zullen additionele fondsen of subsidies moeten worden geworven.

Evaluatie

Ambitieuze plannen hebben alleen kans van slagen als ze met overleg en consequent opgepakt worden en als de voortgang voortdurend in de gaten wordt gehouden. Het bestuur van de stichting zal tijdens zijn vergaderingen voortdurend evalueren of de doelstellingen nog helder zijn, per jaar prioriteiten vaststellen en afspreken wie de uitvoering van de actiepunten op zich neemt.

